

DRUŽINSKI PRIJATELJ

poučno-zabavni list s podobami za slovenske družine.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.

Naročnina je za vse leto 3 K., za pol leta 1 K 50 st. Posamne številke po tobakarnah stanejo 10 st.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (oziroma uprava) „Druž. Prijat.“ v

Rojanu pri Trstu, šte. 3.

Poštno-hranilničnega računa šte. 864.139.

Sotrudnikom. Prosimo ne izgubite nad in ne vstavite Svojega peresa, ako se Vaši spisi deloma ali pa ne takoj natisnejo! V to naš vežejo razni razlogi: izbirati je treba času primerno in najboljše gradivo. Posebno hvaležni smo onim, ki nam pridno dopisujejo in nam tako omogočijo izbiro

Uredništvo.

Lucija.

(Spisala Mária Fotoška.)

(Koncc.)

Baron je igraje vodil novega konja, sedaj mu je potisnil ostroge v meso, da je čili arabec rezgetaje planil kvišku ter ko ptica zletel po cesti, potem pa ga je zopet bliskoma ustavil in obrnil.

„Pazi Viljem!“ svarili so ga tovariši, „konj je mlad in tebe nevajen, lahko se ti kaj pripeti.“

„Kaj še!“ smejal se je Viljem veselo, „jaz sem vsakemu konju kos, še kaj drugega si dovolim. Evo!“

Potisnil je ostroge, da se je konju kri počedila po črnih bokih. Toda to je bilo iskremu arabcu preveč. Zarezgetal je, potem pa se divje dvignil, kakor da bi hotel otresti predrznega jezdeca raz sebe. Viljem se je trdneje oprijel uzde, konj pa je zdirjal v divjih skokih po cesti. [Prestrašeni tovariši so spodbodli konje in zdirjali za njim. Iz daljave je bobnel klopot konjskih kopit, a naenkrat je tudi to vtihtnilo. Kaj neki to pomenja? Morda se je Viljemu posrečilo ustaviti konja? Res so ga našli kmalo, toda kak prizor se je nudil tu njihovim očem! Viljem je ležal nezavesten na cesti, iz rane na glavi mu je kapala kri, ne daleč od njega pa je stal konj ves upehan.

Tovariši so za silo obvezali Viljema ter ga nato spravili do bilih gostilne, med tem ko sta dva odjezdila nazaj v mesto: eden po zdravniku, drugi pa k baronici, da jo pripravi na žalostno novico.

Uboga mati se je silno prestrašila, toda premagala se je ter lastnoročno pripravila vse potrebno za ranjenca.

Tapetniki in vrtnarji, ki so vrejevali veliko obedno sobo so morali naglo zapustiti hišo. Proti poldnevu so pripeljali Viljema. Bil je še vedno v nezavesti. Položili so ga v postelj in poklicali najboljše zdravnike, toda ti so dvomljivo zmajevali z glavami. Poleg težke rane na glavi, katero mu je prizadel konj s kopitom, si je zlomil Viljem pri padcu več reber in tudi notranji organi so bili tako poškodovani, da ni bilo upanja, da okreva. Baronica je bila vsa obupana, ko je zvedela to novico. Noč in dan se ni ganila od sinove postelje ter mu skrbno stregla. Viljem je malokdaj prišel k zavesti in tudi tedaj je le z veliko muko zamogel govoriti.

Bilo je neki dan proti večeru, ko se Viljem prebudi iz nezavesti; čutil se je nenavadno krepkega. Baronica je porabila to priliko ter vprašala sina, če sme poslati po duhovnika.

Viljem jo je tožno pogledal:

„Mamica, ali moram umreti?“

„Ne, Viljem, ako Bog da, ozdraviš, toda bolje je vendar, da si pripravljen.“

Viljem je postal nekako nemiren, nemo je strmel pred se ter materi na razna vprašanja niti odgovarjal. Za nekaj časa pa se naglo obrne k nji in pravi:

„Čuj mamica, koliko časa je že Lucija v zaporu?“

Prihodnja številka izide 10. marca.

„Že nad tri mesece; toda zakaj vprašaš?“

Viljem ji ni odgovoril, videlo se je, da se bojuje sam s seboj. Konečno pravi počasi:

„Ti mamica, pa pošlji po gospoda župnika, toda pride naj le na obisk in kmalu, za spoved se morda pozneje odločim.“

Pol ure pozneje je stopil župnik, star lišni prijatelj, v bolnikovo sobo. Baronica je hotela oditi, toda Viljem jo je prosil naj ostane.

„To, kar povem sedaj gospodu župniku moraš slišati tu i ti.“

Videlo se mu je na obrazu, kako težko govori.

„Mamica na dan obravnave proti Luciji, si dejala: ako bi bilo le možno, da je kedo drug tat, bi bila prepričana, da je Lucija nedolžna. Se li še spominjaš?“

„Da, spominjam se, toda kaj hočeš s tem?“

„Mamica, — — Lucija je — nedolžna, — — kriv pa — — sem jaz.“

„Viljem!“

„Da, mamica, odpusti, — maščevati sem se hotel nad njo.“ — —

„Maščevati? Toda, zakaj — kaj ti je Lucija storila?“

Viljem je nekaj časa molčal, videlo se je, da se samoljubje in dolžnost bojujeta v njem.

Konečno je dejal:

„Kriv sem bil pač edino le jaz. Lahkomišljen, kakor sem prišel od vojakov, hotel sem se z Lucijo nekoliko pošaliti, a, ko sem postal preveč predrzen, udarila me je s pestjo v obraz.“

„Udarila? Tebe?“

„Da, mati, in zato sem se hotel maščevati.“

„Viljem, Viljem,“ zaplakala je baronica, „ti si toraj vzel oni nesrečni nakit ter ga potem podtaknil med Lucijino obleko!“

„Odpusti, mati, saj nisem vedel, da nastanejo tako žalostne posledice! In potem, ko je bila stvar že v rokah sodišča, je bilo prepozno.“

„Prepozno; zakaj?“

„Ker bi bil potem jaz na zatožni klopi. Sicer pa niti sanjal nisem, da bode stvar prišla pred sodišče; mislil sem, da bodeš pred Lucijinim odhodom pregledala njene stvari, kakor je to navada in tako bi bila našla koljer; da Lucije ne bodeš naznanila, o tem sem bil prepričan.“

„Vedel si, da sem Luciji vedno zaupala, bilo bi toraj neumestno žaljenje, ako bi ji bila zadnji dan odtegnila svoje zaupanje.“

Tužno molčanje je nastalo v sobi, Viljem je težko dihal, baronica pa je ihtela ob sinovi postelji. Slednjič spregovori župnik:

„Treba bi bilo stvar naznaniti sodišču. Ako dovolite, gospod baron, prevzamem to nalogo jaz.“

„Hvaležen Vam bom, gospod župnik, z menoj gre h koncu, rad bi Lucijo prosil odpustjenja.“

Župnik je naglo ukazal napreči baronov voz ter se odpeljal k sodišču. Tja dospevši se je podal naravnost k državnemu pravdniku ter mu v kratkih besedah stvar pojasnil.

„Kako se počuti baron Vinter? Bi ga li smel obiskati?“

„Gotovo!“ je odgovoril župnik, „toda jetnico vzamemo seboj?“

„Da!“ odgovoril je uradnik kratko ter naročil v ozadju stoječemu nadpazniku Seljanu, naj pripelje jetnico.

Lucija je tovarišicam čitala ravno iz neke knjige, ko je vstopil Seljan.

„Lucija Šerc!“ dejal je nenavadno prijazno, „pojte z menoj.“

Lucija je odložila knjigo in dejala:

„Ko se vrnem, nadaljujemo.“

„Ne, ne, le poslovite se, kajti ne vrnete se več,“ dejal je Seljan.

Lucija ga je začudeno pogledala.

„Ej seveda! saj ste vedno trdila, da ste nedolžna, verjel vam seveda ni nihče, no sedaj pa se je vaša nedolžnost skazala.“

V tem hipu je Lucija pozabila, da stoji pred strogim Seljanom, tresočea se na vsem životu ga je zgrabila za roko:

„Gospod nadpaznik, je li res?“ je vzkliknila.

„Res!“ odvrnil je ta kratko.

„Toraj vendar niso bile zaman vse moje prošnje. Hvala, hvala Ti, o Bog, za ta trenotek!“

Solze radosti so blestele Luciji v očeh, ko se je poslavljal od sojetnic.

Seljan jo je peljal potem v drugo sobo, kjer se je preoblekla. Danes ni bilo one starke, da bi jo nadzorovala. Naglo je strgala raz sebe jetniško obleko ter potem sledila Seljanu v pisarno. Župnik ji je stopil nasproti ter dejal:

„Veseli me, Lucija, da sem ti baš jaz prinesel to novico.“

Med potjo ji je župnik vse razložil. Jezno je zablestelo v njenih očeh, ko je čula, kedo je bil pravzaprav kriv njene nesreče. Župnik je to opazil.

„Odpusti mu, Lucija, storil je to bolj iz lahkomišljenosti nego iz hudobije! Odpusti mu radi njegove matere!“

V tem so dospeli do baronove hiše, na stopnicah jim je prišla nasproti baronica.

„Lucija, odpusti!“ dejala je plakaje ter jo objela.

„Vse, vse naj bo pozabljeno, gospa baronica!“

Viljemov smrtno blede obraz je spreletela lahna rudečica, ko je zagledal vstopivšo Lucijo,

toda ta se je premagala ter stopila k postelji.

„Lucija, odpustite mi!“ šepetal je bolnik.

Lucija mu je nemo stisnila roko, niti besedice ni mogla spraviti iz sebe.

Župnik je na prošnjo baronice hitel v cerkev po Najsvetejšo, da previdi barona.

Ko je baronica stopila k sinovi postelji, prijel jo je za roko ter jo preseče pogledal v oko:

„Mamica, mi li odpustiš? Glej zgubila bodeš sina, a zato ti je Bog vrnil Lucijo, naj ti bode hči.“

„Lucija, kaj re, da ostanete pri materi?“

„Ako je gospa baronica zadovoljna, rada.“

Baronica ji je podala roko.

„Da, pri meni ostaneš, a ne več služkinja, ampak moja hči bodeš!“

„Hvala ti, mamica!“ šepetal je Viljem.

Kmalu na to se je začul glas zvončka, župnik je vstopil z Najsvetejšim. Pobožno in skesano se je spravil Viljem z Bogom. Ob vzglavju njegove postelje je klečala mati, ob njeni strani Lucija.

„Mamica! Lucija!“ šepetal je bolnik.

Obe sti stopili k postelji.

„Lucija! Bodite materi dobra hčerka in ti, mamica, skušaj popraviti, kar sem zakrivil jaz...“ Baronica je plakala.

Še enkrat se je skušal dvigniti Viljem. Z desnico je prijel za roko mater, z levico Lucijo:

„Z Bogom, mamica! — Na — svidenje! — — Z Bogom!“ — Na bledem obličju je poigral lahen nasmeh. — „Z Bogom sestra Lucija!“ —

Dva dni pozneje so pokopali barona Vinterja. Lucija je ostala pri baronici, katera jo je ljubila res kakor mati. Skupno sti obiskovali Viljemov grob in molili za pokojnika.

Po izpitu.

(Prijatelju poklanja uredništvo).

*Z odličnim izpitom v viharju učenja,
v slovansko obzorje Tvoj čolnič se vspenja,
le krepko nam p'ovi ob burnih pozdravih,
ponosen sin Slave, sin bojnikov pravih!*

Slovenci in Slovenke!

Spemnite se družbe sv. Cirila in Metoda.

Žalosten predpust.

Sličica iz domačega življenja.

(Spisala — Mária Topolnikova.)

Nekoliko oddaljena od prijazne vasice je stala na griču majhna, vendar okusno zidana hišica cvetličarice vdove. Dvoje oken je gledalo proti severu v vas, iz dveh pa se je videlo prav na hišo starega Podgorca, učitelja v pokoju; bival je tu s svojim sinom Milivojem.

Ko je dokončal Milivoj domačo ljudsko šolo, ga je dal oče v mesto. Na svojo starost pa je vzel sina domov, da prevzame gospodarstvo. — Milivoj je rasel in ni bil le očetovo veselje, ampak ponos cele vasi.

V oni mali hišici na griču pa je stanovala vdova po pokojnem mizarju Pavliču. Ko ji je umrl mož, se je preselila s svojo edino hčerko Pavlino iz vasi, kjer je bila srečno živela petnajst let. Dala si je postaviti hišico na griču, s katerega je lahko videla na pokopališče, kjer počiva njen mož in v vas, kjer je preživela srečne dneve svoje mladosti. Ker je bila varčna in pridna, je vedno šivala ali pa delala šopke za cerkve in gostije.

Tako so jima potekali dnevi v sreči in zadovoljstvu. Pavlina se je iz prej majhne deklice razvila v krasno devojko. Bila je lepa in vaški mladeniči so trdili, da bi težko našel daleč okrog njej enako. A ona se ni zmenila za njih prilizovanje in vsakega je zavrnila, ki ji je začel razlagati svojo ljubezen. To je trajalo tako dolgo, dokler ni prišel Podgorčev Milivoj. In sedaj se je tudi Pavlina udala.

Ker je Milivoj spoznal, da ni Pavlinka samo lepa, ampak tudi značajna, razumna in krepstna, jo je sklenil v kratkem poročiti. Ker je bilo to tudi staršem po volji, so mislili že v predpustu narediti poroko.

Bilo je po Božiču. Mati in hčerka sta šivali in pripravljali vsak večer pozno v noč Pavlini za „balo.“ Hud napor in skrb za hčerino bodočnost sta jako potrla mater; lotila se je je mrzlica in jo priklenila na bolniško postelj. Pavlina ni videla v teh dneh nikogar razven Milivoja, ki je pogosto prišel in po magal čuti pri bolni materi.

Ko pride nekega večera zopet, jame tožiti, da ga boli glava in da so mu vsi udje težki kot svinec; za nekaj časa je bil ves rudeč v obrazu in kmalu na to ga je začel tresti mraz.

„Milivoj, ti imaš mrzlico, pojdi domov in leži, sicer mi še ti zbolíš“, krikne prestrašena Pavlina in ga spremlja nekaj korakov proti domu.

Drugi dan ni prišel Milivoj, in ko ga ni bilo tudi tretji in četrty dan, si ni mogla Pavlina kaj, da ne bi šla poizvedovat, kaj je z njim.

Ko je mati malo zadremala, je zapustila Pavlina sobo in zbežala po griču čez travnik k Podgorčevim; ali kako se začudi, ko najde vrata zaprta in okna zagrnjena. Ko že nekaj časa trka, se odpre okno in prikaže se stari Podgorec z roko migajoč, naj se ne bliža.

„Za božjo voljo, Pavlina, ostani zunaj; Milivoj je dobil nalezljivo bolezen in zdravniki so prepovedali, da bi se mu kdo bližal. Jaz sam sem pri njem in mu strežem. Pojdi domov in upaj boljših časov!“

Pavlina je za trenotek postala in ni vedela, kaj bi storila; nato je zastokala, kakor bi jo bila bolečina šele sedaj zadela in skočila je proti vratom, a zaman. Bile so trdo zaklenjene in v hiši je vladala tihota, kakor v grobu. Kaj je hotela? Ah, domov bi morala iti upat boljših časov?! Bridko upanje!

Spomin na bolno mater jo je stresnil, podvzela je in hitela urnih korakov domov. Mati se je med tem zbudila in takoj spoznala boleost nahčerinem obrazu ter jo vprašala povzroku.

Pavlina je že hotela pasti na kolena in materi vse potožiti, kar ji je težilo srce; a v tem hipu se spomni zdravnikovih besed, da bi lahko škodila materi vsaka najmanjša razburjenost. Skušala se je torej delati veselo, približala se je bolni mamici in jo poljubila na čelo češ: „Kako srce bi morala imeti, da bi bila sedaj vesela, ko moja mati toliko trpi.“

Ko je pa bila v kuhinji sama, vrgla se je na kolena, plakala za izgubljeno srečo, zaradi nadlog ki jih ni imela, potožiti nikomur ter premišljevala svoj brezupen položaj.

Zunaj pa je snežilo in mrzla hurja je butala ob vrata tako močno, kot bi hotela vdreti in s silo pregnati misli nesrečnega dekleta.

Pretekla sta zopet dva dneva. Kratek čas, ako ga preživimo v sreči in veselju, a dolge so ure, ako živi človek v mučni negotovosti.

Med tem ni Pavlina nič zvedela, kako je z Milivojem. Kar zasliši iz ceste zvonček, slutnja jo obide, da gredo morda njega obhajati. In ni se varala! Bila bi kmalu zavpila žalosti, a še v pravem času se je spomnila zdravnikovega ukaza.

„Milivoj pa nas je čisto pozabil,“ prične mati; „nič več ga ni k nam!“

Pavlini je hotelo počiti srce: obrnila se je v stran, da bi zakrila solze, in rekla je nekam prisiljeno: „Najbrž je zadržan, sicer bi gotovo prišel.“

„Ti bi morala kaj o njem zvedeti, morebiti je tudi on bolan.“

„Mati, jaz pojdem tja, kakor hitro mi bo možno, sedaj je pa precej visok sneg in težko, da bi mogla priti do Podgorčevih. Ali želite sedaj nekoliko mleka?“ vpraša končno Pavlina, da bi obrnila pogovor na druge stvari; in mati je res poprosila malo mleka, ker ni že več časa zavžila ničesar.

Ker se je Pavlina bala, da bi izdala svojo notranjščino ako se z materjo pogovara, je vzela molitvenik in brala materi v tolažbo. Ko je prišla do besed, kjer pravi Izveličar, da ga njegov Oče gotovo usliši, ako ga dva v Njegovem imenu prosita, ji je postalo čudno pri srcu. Šla je v kuhinjo, povzdignila roke in prosila:

„Ljubi Jezus, moli Ti z menoj; Ti in jaz sva dva in Tvoj Oče naju gotovo usliši in mi pomaga v stiski. Od vsega sveta sem zapuščena. Dvoje ljubljenih bitij na smrtni postelji, a jaz sama tukaj. Nikomur ne morem, nikomur nimam potožiti groznega položaja. Usmili se me, odvzemi, če ti drago, šibo, s katero me tepeš!“

Čutila se je pomirjeno. Ko se je vrnila v sobo, jo poprosi mati, naj ji katero zapoje.

Pavlini so stopile solze v oči, vendar se je premagala in zapela;

„Ko ptičica sem pevala, sem sladke sanje sanjala.
oh zdaj pa nikdar nikdar več, veselje preč, je preč!“

V tem se odpro vrata in zdravnik vstopi.

„Kako se kaj počutite?“

„Hvala,“ reče bolnica. „danes se čutim mnogo boljše.“

„To me veseli, a jaz sem mislil, da vas bom pol mrtvo našel od strahu,“ dè zdranik.

„O ne, zakaj pa vendar?“ čudi se bolnica.

„Mislil sem, da ste v strahu radi Milivoja. A sedaj upam, da mu ohranim življenje,“

„Hvala Bogu!“ vzklikne Pavlina.

„Kaj, ali je Milivoj bolan?“ vpraša začudena mati, „in ti Pavlina si to vedela pa mi nisi povedala. Sama si nosila hud udarec, sama živela v groznem položaju. Zakaj nisi meni potožila gorjá, zakaj si sama prenašala žalostne dni?“

„Ah mamica,“ dè Pavlina, „to bi ti škodovalo. Razburjala in žalostila bi se, a končno mi umrla.“

Mati je potegnila kčerkko k sebi in jo goreče poljubila. — Za nekaj tednov je bolnica popolnoma okrevala. Z ženitnino so zaostali tisti predpust, kajti Milivoj je bil še precej slaboten. Ko pa je bilo meseca maja zopet vse v cvetju, so praznovali veselo ženitnino pri Podgorčevih. Po mrzlem zimskem viharju je zopet prisijalo spomladansko solnce na dvoje srečnih src.

15. januar 1905, dan slave za Slovane!

II.

„Druž. Prijatelj“ je svoje čitatelje seznanil z bl. Markom Križevčanom; ozirno se še v življenje njegovih dveh tovarišev v častni smrti za sv. vero.

Bl. Melhior Grodecky se je porodil v Tišinu v Šleziji 1854. l. Latinske šole je obiskoval pri jezuitih na Dunaju. O njegovi mladosti vemo prav malo; gotovo se je odlikoval v pravi pobožnosti, zlasti v češčenju matere božje Marije; kajti postal je član Marijine družbe. Meseca majnika 1603. l. je vstopil v novicijat družbe Jezusove v Brnu na Moravskem. Kot bogoslovec v Pragi je vodil petje in glasbo pri učencih. — Posvečen v mašnika 1614. l. je sprejel od svojih redovnih poglavarjev vodstvo zavoda za revne dečke v Pragi; v težavnih razmerah je skozi tri leta skrbel za vzgojo mile mu mladeži z veliko požrtvovalnostjo in vztrajno potrpežljivostjo. 1618. l. pa je bil poslan v Košice, da bi tam pastiroval zapuščene in zanemarjene katoličane; bilo je takrat veliko pomanjkanje duhovnikov. Deloval je posebno za slovanske in nemške vernike. Pripoveduje se o njem, da je imel od Boga jednak dar, kakor so ga binkoštni praznike prejeli apostoli; naj je govoril na leci slovansko ali nemško, razumeli so ga vsi poslušalci obeh jezikov. Toda že po jednoletnem delovanju ga je „nesmrtni Kralj vekov“ venčal z mučeniško krono.

Drugi tovariš v boju za sv. vero Kristovo je bil bl. Marku tudi jezuit, bl. Štefan Pangrác. Porodil se je v Alvinczu blizu Karlsburga na Erdeljskem (Sedmograškem) iz starodavne plemenite rodovine 1852. l. Živahni deček je imel posebno veselje, če se je mogel v prostih urah igrati vojake; rad je pa tudi molil. Stariši so ga poslali na jezuitsko gimnazijo v Klausenburg; tukaj je prekosil druge v pokorščini, pridnosti in prijaznosti; tukaj ga je tudi Bog poklical v jezuitski red; pa kakor sv. Alojzij si je moral svoj poklic še le priboriti od starišev; ti so le neradi ljubljenega in nadarjenega dvajsetletnega sina pustili v redovni stan. Po dovršenem novicijatu je bival v Pragi; na to je bil poslan v Ljubljano; tukaj se je mudil le jedno leto 1608 — 1609; na jezuitskem zavodu je ali poučeval učence v vednosti ali pa jih je nadzoroval zunaj šole.

Težko se je ločil od dragih mu gojencev; bilo mu je v tolažbo, da je mogel tudi v Celovcu svoje moči žrtvovati v blagor mladine; dobil je namreč povelje, poučevati d. jake v latinščini in v pesništvu. Na mašniško posvečevanje se je pripravljaval v Gradcu; obiskoval je vseučilišče, da si

pridobi potrebne znanosti; z gorečo molitvijo in z vstrajnim zatajevanjem si je pridobil tudi popolnih čednosti, ki morajo dičiti apostola; meseca majnika 1615. l. pa sprejme od ljubljanskega škofa Tomaža Hrena mašniško posvečenje v Gradcu. Zopet ga pošljejo predstojniki kot profesorja v Homouno na severno Ogrsko; ali gorečnost mu ni pustila, da bi delal v čast božjole v šoli pri učencih; kot vnet duhovnik je stopil tudi na leco, da vernike obvaruje krive vere; njegova beseda je gotovo mnoge rešila odpada od katoliške cerkve; zato se je vse strastno sovrastvo kalvincev obrnilo zlasti proti njemu. Kalvinski pridigar je rekel: „Dokler bo ta jezuit ostal živ, ne damo miru ne njemu, ne katoliški cerkvi.“ — Te besede nam jasno pričajo, da je bil bl. Štefan glavna opora vernikov v tistem okraju. 1618. l. se je začela na Češkem nesrečna tridesetletna vojska zoper avstrijskega cesarja in katoliško cerkev. Tudi po Ogrski so kalvinci netili upor zoper cesarja; niso se niti sramovali s krutim Turkom zavezati se proti cesarju. V Košicah in okolici se je kriva vera močno razširila in utrdila. Zato je glavni kapitan ogrski posebno za košiške meščane iskal duhovske pomoči; dobil jo je od jezuitskega reda, ki so meščanom in vojaški posadki poslali o. Pangrácza in o. Grodeckega. Ko se je vstaška vojska blížala mestu, se jim pridruži še kanonik M. Križevčan. Prijatelji so jih sicer svarili in opozorili na pretečo nevarnost; toda kot dobri pastirji so bili pripravljeni darovati življenje za ovčice Kristove; prav zato, ker se je blížal čredi grabljivi volk, je niso marali zapustiti, kakor stori najemnik. —

Slišali smo zadnjič, koliko so radovoljno pretrpeli zaradi sv. katoliške vere. Zdi se, kakor bi nam previdnost božja prav ob ugodnem času postavila pred oči tri verske junake, ki so se v najlepši možki dobi žrtvovali za sv. katoliško cerkev. Bodimo jim zvesti posnemovalci; ne dajmo se od domačih mlačnežev in brezvercev odtrgati iz naročja cerkve Kristove in njenega vidnega poglavarja, rimskega papeža. Sramotno in pogubno bi bilo, če bi kdo za sladke obljube, iz svetnih ozirov, izdal in zapustil svojo duhovno mater, nevesto Gospodovo, katoliško cerkev; kajti „nihče ne more imeti Boga za očeta, kdor ne spoštuje cerkve kot svojo mater.“

Kupujte narodni kolek!

PUSTNI UTRINKI.

(Speval — Zeonimir Masle.)

Na pustni torek.

Cvenk kozarcev vabi nas,
svatje, zdaj je pravi čas,
križem-moda, hopsasa,
vsa prismoda, tralala,
svatje živi, venkaj glas,
pustni torek, živi nas!

Bas renčeči toži nam,
da je pust in mrtev hram,
ples in smehi, hopsasa,
niso grehi, tralala,
svatje živi, urno v krog,
v pustni torek ni nadlog!

Pôd pod nami se vrti,
bratje-svatje, mi smo mi,
pustno slavo, hopsasa,
pustno pravo, tralala,
vstvaril je naš ded-Slovan,
sveto nam je vsaki dan!

Bob,*) potica nas redi,
vino žejo nam gasi,
o polnoči, hopsasa,
se dotoči, tralala,
kdor ni z nami — pravo tre,
pust pobode naj ga le!

*) bob=fanc'i (fritoli)

Kúretna, kúretna.

„Kúretna, kúretna.“ godel je godec,
roje obréčal,
žel je denarce. nastavljeni sodec
trud mu je plačal.

„Kúretna, kúretna.“ godel je, peval,
dvigal plesalce,
rajske mu sreče obraz je odseval,
vinjen že malce.

Zgrabil je metlo, med roj se pomaknil,
želel vsem sreče:
urno zaplesal — a roj izpodmaknil
mešane gnječe —

njega in metlo so roji podrli,
težko padaje,
drugi živahno kopico so zrli
se krohotaje. — — —

„Kúretna, kúretna.“ godec je vlekel
tiho, otožno —
svet ga je varal — in zdaj se je spekel
z metlo pobožno.

Pajkova ženitev.

Pajek vrhu breze
muho bi rad vzel,
peni se vsled jeze,
ves zelen kot zel.

Muha ga le noče,
ker nič dote ni,
zlobno se krohoče
in ga sramoti.

Kos nad muho plane,
jo zaklopne v kljun,
smeha pajek vstane:
plačan je račun!

• Modro kos dostavi:
„Slaba bila ni!
naj s teboj se spravi —
jeza te mori!“

Dvigne kljun svoj resen
ženina požre
in ženitev v pesen
žalostno zlije.

Pijanee — snubač.

Ženiti se so mi branili.
pa — modra glava sem jim djali:
„Jaz bočem lonce vezal — v sili
pobirat' cunje s ženo znal!“
Ubral sem jo v ljubljansko mesto
prav vinske volje po — nevesto.

Po trgu sem govoril glasno,
miru ni sitni dal redar;
v imenu zakona — nejasno
mi čudno je ponujal stvar!
preslepil s zakonsko me srečo,
kdo vedel je, da grem ž njim v — ječo!

Oženil sem se s policijo,
dobil sem sobico, jedi.
ljudje o delu govorijo,
a delati tu treba ni:
po svoji volji morem spati,
ženitev novo si kovati!

Na pepelnično sredo.

Pobiti smo, potrti,
in blede kakor smrti,
oči so zatečene,
in glave vse svinčene,
postave mlade, krive,
in hoje vsem lažnjive:
vsi pusta smo lovili,
in brco vsi dobili!
Zapravili smo evenke,
kupili ure grenke,
prodajali smo zdravje,
zato zasmeh nam prav je —
ko v cerkev ljudstvo stopa,
vrešči otrok nam tropa.!
vse bo se pepelilo,
da prah je, se spomnilo.!
Čemu spomin nam smrti,
ko smo sami — vsi strti.,
? nam spanje bode — groba
najvernejša podoba.!
mordà, mordà ob letu
ne bomo več v tem cvetu,
pač peli, v grobu strti:
„Spominjajte se smrti!“

Slaba in draga stanovanja.

(Razmotrivanje o socialni bedi.)

I.

Kaj pomaga delavcu, ako se mu govori z lepimi in sočutnimi besedami o njegovi bedi in potem seveda o potrpežljivosti in zdravem, ali celó svetem uboštvu? Taki ga naravnost kruto varajo: pozabili so, da ima delavec tudi svete pravice do sebi primernega blagostanja. Kapitalisti pa in Židje so ga oropali teh pravic, zato je v naši dobi dolžnost vsakega ljudskega prijatelja, da zastavi vse svoje moči, da se delavcu vrnejo pravice; saj delavec prosi, hoče in zahteva le oropane mu pravice. Sveta stvar je torej boj za pravice in ta boj morajo tudi krščanski demokratje biti z vnemo in s takimi sredstvi, ki gotovo dovedejo do cilja.

Vzemimo za danes prirojeno in naravno pravico vsakega človeka do svojega ognjišča ali družine. Vsak človek, seveda tudi delavec, ki ima svojo družino, ima tudi pravico živeti v družini in dolžnost zanjo skrbeti, zato mu ne sme nihče ovirati ali otežkočiti družinskega življenja. Dalje, zakonska zvestoba ne bo stalna brez prijetnega družinskega življenja. Je-li pa prijetno živeti v slabem, majhnem in dragem stanovanju? Često-krat ima cela delavska družina le eno nizko in slabo prezračeno sobo. V njej dela vse: kuha, spi, pere in suši tudi povoje od otrok. Nasledki takega družinskega življenja so končno razne bolezni, nemoralnost in prepiri. Žalostno... in taka stanovanja so pripravile delavcem njegove pijavke in izsesavalci srčne krvi: kapitalisti in čifuti.

Torej bo treba v socialni reformi skoro najprej skrbeti za zdrava in cena delavska stanovanja, ker v gori omenjenih stanovanjih ni možno pravo družinsko življenje.

Res važno je razmotrivanje, čemu so stanovanja v mestih draga in slaba. Marsikateri mislijo, da nosijo vso krivdo le hišni gospodarji; če bi ne bili gospodarji brezsrčni in dobičkaželjni, ne bi zahtevali tako visoke stanarine („fita“). Toda temu ni tako. Le preiskujmo stvar globlje in bolj natančno in videli bomo, da gospodarji kot taki niso krivi, da so stanovanja neprimerna in draga. Stanovanje je dandanašnji blago kakor vsako drugo blago. Ako greš v prodajalnico, ti je na izbiro, kar ti je po volji in zato ima trgovec tudi pravico zahtevati ono ceno, ki se mu zdi primerna; ako ti je potlej všeč, vzameš, ako pa ne, te nihče ne sili vzeti oziroma kupiti. Tako nekako je tudi s stanovanjem. Ogledaš si par stanovanj, prosto si izbereš ono, ki ti je po volji in zato si pa tudi navezan na gospodarjeve pogoje. Če je na razpolago dovolj dobrih stanovanj,

jih ne more gospodar drago držati, v slučaju pa da bi jih, se mu lahko reče: z Bogom, pojdem v drugo cenejše stanovanje, saj stanovanj je dosti. Drugače pa je pri pomanjkanju stanovanj, to je, če je več ljudi oziroma družin nego stanovanj, potem raste njih cena kakor pri blagu. Naravno pridemo do vprašanja, zakaj ni dovolj stanovanj na razpolago, ko jih vendar ljudje potrebujejo. Nekdo ima dve sobici in v njih morda pet ali več postelj: ta potrebuje vsaj tri sobe. Torej nam je iskati odgovor na vprašanje, zakaj ne dobimo več stanovanj in zakaj jim ni cena bolj nizka. Ti dve vprašanji sta tesno skupaj spojeni in rešitve bomo iskali v zemljištvu. Torej nam bo preiskati, v kojih rokah so sedaj zemljišča in v kojih bi morala biti. To je res velevažno narodno-gospodarsko vprašanje.

II.

Zemljišča v najožji bližini velikih mest so zdaj skoro izključno v rokah kapitalistov ali pa špekulantov na zemljišča. Ti kapitalisti prav za prav silijo uboge delavce, da jih mora na tisoče živeti v nezdravih in zaduhlih stanovanjih. Oni namreč tako delajo, in sicer pravijo zelo „nedolžno“: zemljišča so naša in mi jih prodamo, če nam bo kupčija nesla t. j. če bomo imeli svoj lep dobiček. Na dragih zemljiščih se pa zidajo tudi drage hiše. Zato se nam je bojevati proti kapitalistom in osobito zemljiškim špekulantom, ker oni so neposreden, a pravi vzrok dragih stanovanj. Morajo torej ta zemljišča tik mesta priti v druge roke, potem bo rešen tudi ta del socialnega vprašanja.

Čigava last pa naj bodo zemljišča? Po mnenju imenitnih sociologov bi morale sploh občine biti lastnik zemljišč. Nekdanje občine so imele velika premoženja, posebno travnike in gozdove. Taka posestva so dala mnogo dohodkov, s katerimi so se pokrivali občinski stroški, se je pomagalo ubogim in tudi za druge potrebe je bil kupček denarja. Na Nemškem imajo ponekod še tako urejeno, da so zemljišča in gozdi lastnina tako imenovane „Marktgenossenschaft“.

Na Bavarskem n. pr. je 150 občin, ki imajo toliko dohodkov od zemljišč, da ni treba vaščanom plačati vinarja davka: župan plačuje od dohodkov državne davke in to, kar še ostane, pripade posameznim družinam. Tako je letos 8. prosinca župan v Kingenbachu prav lepo poslal vsakemu družinskemu očetu 300 mark (1 m = 1.20 K), in pristrčen, očetovski pozdrav od župana. Če je torej občina lastnik zemljišč, ima to veliko in neizmerno vrednost za prebivalstvo. Zato ravnajo prav napačno oni, ki še prodajajo občinska zemljišča ker to kar prodajajo danes za nizko ceno, bo morala ista občina nemara za par let, če ima zi-

dati šolo ali kako drugo javno poslopje, kupiti od spekulantom isto zemljišče za vsako ceno. Sedaj bi morale občine kolikor možno nakupiti zemljišča: občinska zemljišča pa bodo cenejša in se bo dalo zato zidati cenih in lepih stanovanj. Zato ker so tudi občine poklicane izboljšati socialne razmere naj velja geslo: občinskega zemljiškega premoženja se ne sme prodati niti za ped, obratno se mora gledati da se kolikor možno razširjati občinsko premoženje na zemljiščih.

Kršč. demokrat.

K o l e d a r č e k.

Februar.

26. II. predpepelnična nedelja. (Seksagezima.) (Evangelij: Prilika o sejalcu in semenu.) Marjeta Kortonska, spozn.; Porfirij, škof. — Danes je zadnji krajec ob 11 uri 1' dop. Vreme bo suho; imeli bomo burjo, pa tudi lepe dneve. — 27. ponedeljek. Leander, škof; Balomir, škof; Nestor, škof in muč. — 28. torek. (Spomin trpljenja N. G. J. Kr.) Roman, opat; Rajmund, spoz.

Mare

ima 31 dni. Dan zraste v tem mesecu za 1 uro 39' 44". — 1. sredo. Albin, škof; Hadrijan, muč.; Evdoksija, spoz. in muč. — Dne 1. marca vziđe solnce ob 6 uri 46', zaide pa ob 5 uri 52', dan je torej dolg 11 ur 6'. — 2. četrtek. Simplicij, papež; blaženi Karol. — 3. petek. Kunigunda ces.; Avsterij; Feliks; Kamila. — 4. sobota. Kazimir, spoz. Lucij, papež.

6. III. predpepelnična nedelja. (Kvinkagezima.) (Evangelij: Jezus ozdravi slepca.) Evzebij, muč.; Agape s tov. muč. — 6. ponedeljek. Fridolin, opat; Viktorin; Katarina. — Danes je mlaj ob 6 uri 19' 24" zjutraj. Nova luna nam bo prinesla dež in vihar. Danes pa mrkne tudi solnce in sicer obročasto. Mrk bodo videli v južni Afriki in nekaterih drugih južnih krajih. — 7. torek. Pust. Tomaž Akv., cerkv. uč.; Perpetua in Felicita. — 8. Pepelnica. Janez od Boga, sp.; Filemon, muč. — Danes je post in zdržek mesnih jedi; z današnjim dnem se začne štiridesetdanski post. Danes se blagoslovi pepel in duhovniki pepelijo vernike, rekoč: Spomni se, človek, da si pepel in da se povrneš v pepel. — 9. četrtek. Frančiška Rim., vd.; Gregor od Nise; Pacijan, škof. — 10. petek. (Spomin trnjeve krone N. G. J. Kr.) 40 mučencev; Kaj in Aleksander, muč. — 11. sobota. Heraklij, muč.; Cozim, muč. — Danes vziđe solnce ob 6 uri 27', zaide pa ob 6 uri 5', dan je dolg 11 ur 38'.

Gospodarski nasveti.

Izbiranje sadnih cepičev.

Dober uspeh cepljenja sadnega drevja je odvisen večinoma od zdravega in čvrstega drevesa, tedaj nosi že cepič v sebi kal bolezni in le redkokrat se primeri, da bi podlaga, dasi je morda krepka in zdrava, kal bolezni ki tiči v cepiču premagala. Toda, to še ni zadosti, da se vzame cepič od zdravega drevesa, ampak je treba tudi vedeti, na kakšni strani drevesa je rezati cepiče. Če tudi ni v tem oziru posebnih pravil, uči

vendar skušnja, da so najboljši cepiči v vrhu drevesa in sicer na južni strani. Od takih cepičev je pričakovati vedno lepši in hitrejši uspeh, kakor pa od cepičev, ki so bili odrezani na spodnjih, severno ležečih vejah; zlasti naj nikogar ne zapeljejo takozvani „vodeni pognanki“, ki poganjajo iz sredine vej. Drevo, cepljeno s takimi cepiči, ne rodi dolgo; toraj pazljivost pri rezanju cepičev!

Smrekove ali borove iglice

zmešane na polovico s žaganjem in konjsko scalpico dajo dobro tvarino za segrevanje zgodnjih gorkih leh. Ako ni konjske scalpice, se rabi lahko

Alfonz XIII.
kralj Španski.

voda, toda zmerno.

Ker borove iglice le počasi trohnijo, držijo več tednov toploto. Kadar začne toplota ponehavati, napraviti je pod vsakim oknom s kolcem 5 lukenj v zemljo in segrevalno snov. Nato je vliti notri 10—15 litrov gorke vode in vse znova pokriti.

Da voda ne zmrzne,

se ji doda 10% glicerina. To je posebno važno za posestnike, ki imajo stroje za aceten, katere je težko spraviti pred mrazom.

Ako imaš nerodovitno sadno sadje, ravnaj po sledečem:

1. Ako je drevo radi preobilnega gnojenja

močno rastoče, toda nerodovitno, je pognoji še z apnom ali Tomazovo žlindro

2. Ako je drevo vsled pregoste krone nerodovitno, je dobro izredči.

3. Ako je drevo vsled mokre in mrzle zemlje nerodovitno, naravi jarke, da se zemlja osuši in segreje ter postane rodovitnejša. Ta se z večkratnim prekopavanjem in gnojenjem z apnom še izboljša.

4. Ako je drevo vsled neznanih vzrokov nerodovitno, toda močno in pravilno razvito, tedaj pomladi spomladi drevo na koreninah. To napraviš, ako okrog drevesa, kakor daleč sežejo veje, izkoplješ jarek in tako presekaš nekaj korenin v ta jarek nameči komposta ali fekalija (straniščni gnoj) in nato zasuj jarek.

5. Ako je drevo vkljub močni gnojitvi nerodovitno in slabih pognankov, tedaj mu puščaj, t. j. nareži lubad po dolgem.

6. Ako je drevo nerodovitno in brez pravih pognankov in se dolgo let ni gnojilo, tedaj mu močno pognoji z gnojem in gnojnico in malo z apnom.

Za pokončevanje krvne uši (Blutlaus)

priporoča strokovnjak: Od koreninega vratu in od korenin se po zimski zemlja pazljivo odzame, da se korenine ne ranijo. V to jamico se vlije apnene vode ali pa se potrosi po velikosti drevesa okrog 2-5 kg. tobačnega prahu. Ako so pa napravile krvne uši na deblu in vejah že velike rane ali se naselile v raku, tedaj izreži rane z ostrim podkovnim nožem in jih dobro poškopri lizolem s pomočjo trtne škropilnice.

Mazilo za sode,

kateri puščajo, napraviš, ako med vednim mešanjem raztopiš: $2\frac{1}{2}$ dela loja, 2 dela voska in 4 dele čiste svinjske masti. Med ohlajenjem primešaj $2\frac{1}{2}$ dela presejanega pepela. To mazilo spravi na suhem kraju in omehčaj pred uporabo pri svečinem plamenu. Nato zamaži sod, ki mora biti prej dobro očiščen.

Domači zdravnik.

Da dočakaš visoko starost:

- 1) spoštuj stariše,
- 2) dihaj vedno svež in čist zrak,
- 3) gibaj se vsak dan na prostem v delu ali na sprehodu,
- 4) jej in pij zmerno (voda, mleko, sadje je zelo koristno). Opojnih pijač se vzdržuj,
- 5) vsak dan se umivaj v mrzli vodi, enkrat na teden pa se okopli v topli vodi, da boš popolnoma čist,
- 6) ne oblači se ne v preteško, ne v prelahko obleko,

7) bivaj v suhi, prostorni hiši,

8) delaj redno in opravljaj določeno delo,

9) zabavava ti bodi mirna in tiha, najbolje v družini. Noč je za počitek,

10) izvršuj plemenita dela.

Med vsemi navedenimi točkami je najimennitnejša prva, ker Bog sam je povedal in zapovedal: „Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in da ti bo dobro na zemlji.“

Zastrupljenje po plinu (gaz). Sveži zrak je prvi pogoj za rešitev. Če je soba zaprta, kjer se je razširil plin, pazi da pride vanjo čim prej čist zrak. Kjer ni možno prav hitro odpreti oken, razbij šipo. Če hitimo zastrupljencem na pomoč, si moramo držati pred nosom in ustmi ruto namočeno v jesihu (octu) in vrata hitro odpreti ter nesrečnika spraviti na zrak.

Zmrzle roke drgni s negom, ozebke pa spiraj s prav toplo vodo.

Kdor se je ožgal, in nima posebnega zdravila pri sebi, naj potrosi takoj ožgani ud s pšenično moko; s tem zabrani, da se ne naredé mehurčki in da bolečina preneha. V isti namen služi maža z glicerinom.

Smrad od rok odpravi oni, ki si jih je pomočil s petrolejom, bencinom, salmiakom i. t. d. prav lahko z mletim ženfom.

Kaj pravi politika?

Avstro-Ogrska. Državni zbor. Štirinajst dni že razpravljajo poslanci o proračunu. Razprave so mirne in dostojne. Izmed slovenskih poslancev sta govorila, dr. Ploj v imenu „Slovanske zveze“ in dr. Tavčar. Dr. Ploj je pojasnil položaj Slovencev in posebno priporočal vladi, naj se pobriga, da se ustanovi že enkrat prepotrebná ljudska šola za tisoče slov. otrok v Trstu. Odgovarjaje na ta Plojeva izvajanja je pogreval laški poslanec Rizzi staro juho, češ, da magistrat zadosti skrbi za tržaške Slovence, saj imajo 10 ljudskih šol. Da so te v okolici, je poštenjakovič zamolčal. Rizzijevo laž je zopet zavrnil dr. Ploj, kateremu smo tržaški Slovenci hvaležni za njegov možati nastop. V razpravo je posegel tudi ministrski predsednik dr. Gautsch, ki je zopet izrazil svoje zadovoljstvo nad mirnim in dostojnim delovanjem zbornice. Rekel je, da se je denarno stanje države, ki je bilo l. 1903. jako slabo, začelo bolšati. Ugoden utis je napravil ministrov govor na hrvaške poslance, ko je zatrdil, da hoče posvetiti vso skrb dosedaj zanemarjeni Dalmaciji. Z odobravanjem je tudi poslušala zbornica ministrovo zatrdilo, da se hoče vlada v slučaju lo-

čitve Avstrije od Ogrske postaviti najenergičnejše za avstrijske koristi. Z ozirom na še nerazjasnene nove razmere na Ogrskem so pozivali mnogi poslanci vlado, da naj se ne prenaagli z zakonom za novince. Zbornični predsednik grof Vetter je odstopil. Odvzel je namreč poslancu grofu Sternbergu besedo. Ta pa je apeliral na zbornico, ki mu je dovolila, da nadaljuje svoj govor. Vsled te nezaupnice je odstopil predsednik Vetter. Znabiti se bo dal pregovoriti, da ostane. — Na Dunaju zboruje konferenca zastopnikov vseh deželnih zborov razun tržaškega, ki je razpuščen. Razpravljajo o zboljšanju deželnih financ. — Letos bo na Dunaju peti kat shod vseh avstrijskih katoličanov. — Ker se ni posrečilo sestaviti grofu Andrassyju novega ministrstva, je moral poklicati cesar še druge može na Dunaj, da sliši njih mnenje. Med temi je bil vodja neodvisne stranke, Fran Košut, sin najhujšega sovražnika habsburške hiše. Tej avdijenci pripisujejo zgodovinsko važnost. Cesar je sprejel tudi bivša ministrska predsednika Szella in dr. Weckerla. Dokler ni rešena kriza ostanejo dosednji ministri na svojih mestih. Želja cesarjeva pa je da se hitro reši kriza. Dne 17. t. m. je bil odprt ogrski državni zbor. Poslanci so navdušeno pozdravljali voditelje združene opozicije, zlasti Apponija in Košuta. V seji dne 21. t. m. je bil izvoljen za predsednika Košutov pristaš, Julij Just. 40 hrvaških poslancev v ogrski zbornici se ni pridružilo nobeni stranki, oni tvorijo svoj poseben klub pod vodstvom dr. Tomažiča.

Rusija. Zopet žalostna vest iz Rusije. Pod voz velikega kneza Sergija, carjevega strica, ki je bil guverner v Moskvi, je bila vržena bomba, ki je raztrgala na koce nesrečnega kneza. Morilca, ki sta vrgla bombo so aretirali. Kdo sta, se še ne ve. Revolucionarji so smrtno sovražili kneza, ker so znali, da je bil on največja zapreka, da se ne uvedejo v Rusiji liberalne reforme. Vsak človek se mora zgražati nad takim hudodelstvom, kakoršen je umor Sergija. Ko je izvedel car za umor, je baje vzkliknil: „Kdaj bo kupa mojega trpljenja polna?“ Kako mora boleči srce dobrega Nikolaja, ko vidi da lastni sinovi pomagajo tujim sovražnikom upropadati Rusijo. Po mestih še vedno ni popolnega miru, sedaj štrajkajo tu, sedaj tam. — Komisija, ki zboruje v Parizu zaradi hullskih dogodkov, ko je namreč ruski admiral Roždestvenski streljal na ribiške čolne, misli, da so japonske torpedovke, svršava svoje delo. Dasi so bile seje izvečine tajne, vendar se zna, da bodo zborujoči admirali oprostili Roždestvenskega. Oproščenje pa utemeljujejo rekoč, da Roždestvenski kot admiral z velikansko odgovornostjo ni mogel dati drugega ukaza. Angleži se bodo pa pod nosom obrisali.

Balkan. Vedno bolj se množijo glasovi, da na spomlad zopet bukne ustaja v Macedoniji. Pretečeni teden so bili zopet boji med ustaši in turškimi vojaki. Turčija se pripravlja na boj Pravi, da obstoji med Bulgarijo in Srbijo tajen dogovor, da se v slučaju vojske s Turčijo podpirata vzajemno in da ne dopustita, da bi kaka druga oblast zasedla Macedonijo. Tako je prav. Do slovanskega Balkana imajo pravico le Jugoslovani in nihče drugi! Naj bi že skoraj zasvetilo solnce svobode macedonski raji!

Nemški državni zbor je odobril trgovinske pogodbe z Avstrijo, Italijo, Srbijo, Rumunijo in Švico. — Stavka ob Ruri je prenehala.

Italijanski kralj je sprožil misel, naj se ustanovi mednarodni gospodarski zavod, katerega namen bi bil, da se pospeši gospodarski napredek narodov.

Francoska. Državni zbor razpravlja sedaj o mornarici. Takoj ko bo končana proračunska razprava, pride na vrsto zakon o ločitvi cerkve od države. Žalostno je bilo dosedaj za cerkev na Francoskem, a z novim zakonom jo hočejo pa kar zadušiti.

Vojska. General Gripenberg je prišel v Petrograd in je poročal carju. General se menda zopet povrne na bojišče. Te dni je odplulo tretje brodovje iz Libave v Vzhodno Azijo. Kuropatkin se na fronti vedno bolj utrjuje, na straneh pa stiska Japonce. Večje operacije sicer zabranjuje mraz, a vendar se lahko trdi, da Rusi napredujejo.

NOVICE.

(Č. g. Josip Anton Ujčić), gojenec v Avgustineju na Dunaju, je položil izpit iz bibliških ved dne 13. februarja t. l. s sijajnim vspehom „cum applausu“. Čestitamo najpristrčnejše! Omenjamo še, da je bila že vsprejeta in odobrena tudi njegova pravnozgodovinska razprava vsled česa mu ne bo treba delati še posebnega izpita iz prava in zgodovine.

(V Rojanu) je umrla dne 12. t. m. Marijina hči Justina Piščanc v 22. letu svoje dobe. Radi njenega uzornega krščanskega življenja jo je vse visoko cenilo. To je pokazal tudi sijajen sprevod, pri kojem je pel žalostinke na domu in v cerkvi pevski zbor rojanske Marijine družbe. N. v. m. p!

(Moška Marijina družba v Trstu) bo imela svoj shod dne 26. t. m. ob 6 1/2 uri zvečer v kapeli obiskovanja pri novem sv. Antonu. Z veseljem doznajemo, da tudi ital. oddelek moške Marijine družbe pri novem sv. Antonu lepo vspeva in da se je vpisalo dosedaj čez 80 udov. Veleč. voditelj

ital. oddelka g. Germek zna s svojo odločno besedo vplivati na srca mladeničev in mož.

Ker je prostor v kapeli pretesen in je v cerkvi nemožno imeti shode radi mnogih pobožnosti, ki se vrši za vse vernike, treba bo, glede na vedno bolj naraščajoče število udov, resno misliti na prireditve posebnih prostorov za moško Marijino družbo

(Od priproste žene) smo dobili velikodušen in značilen dar. Marija Bratina je darovala veliko svojih knjig in 50 kron za župnijsko knjižnico pri novem sv. Autonu v Trstu. Ta dar je res značilen, kaže nam, kako visoko ceni naše ljudstvo korist dobrega poštenega berila. Naj bo dar te preproste, a ob enem zavedne žene vsem drugim ženam in dekletom v zgled, da se zavzamejo za pošteno, versko in pravno berilo, da podpirajo naše slovenske župnijske knjižnice, da iste raširjajo in spopolnijo in postanejo prava naša versko-narodna šola tržaških Slovencev! Bog živi našo vrlo Marijo Bratina in njene posnemalce!

(Občni avstrijski katoliški shod.) Četrtek 9. febr. se je obdržavala na Dunaju na povabilo komisarja splošno avstrijskih katol. shodov konferenca, kateri so prisostvali zastopniki skoraj vseh avstrijskih škofij. Z veseljem se je konstatiralo, da so bili zastopani skoraj vsi narodi Avstrije po delegatih, ki so jih odposlali presvitli dijecezanski škofje oziroma dijecezanski odbori. Po daljši debati se je enoglasno zaključilo, da se bo za čas od 11. do 14. novembra 1905 sklical vseobči avstrijski katol. shod. Komisarju katol. shodov je bil dodan provizorični centralni odbor, ki sestoji iz zastopnikov posameznih škofij. Ta centralni odbor se je takoj sestavil tudi kot obrambni odbor katoličanov vse Avstrije. Peti občni katoliški shod bo na Dunaju in se bo pečal večinoma s praktičnimi nalogami. Ob enem s katoliškim shodom se bodo vršili razni posebni shodi.

Nad 2000 poljskih izseljencev pride v Trst v torek dne 28. t. m. Namenjeni so v Ameriko. Z njimi pride preč. g. Leon Poloszynovicz. V sredo ali četrtek bo zopet služba božja za izseljence.

(Iz selške doline na Kranjskem.) Tudi nas zelo obiskuje zavratna influenza. Zadnji čas jih je mnogo položila v postelj. Mraza imamo dovolj, snega pa ni veliko.

(Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Rojanu) nam javlja po svoji blagajničarki g. Ani Žnideršič, da so pristopile podružnici te-le gospe: Angela in Marija Lozej, Marija Sinkovec, Ana Zaler, Jerica Kopolet, Jožefa Piščanc, Irana Ferfolja, Pavla Žurga, Roža Hlebec, Marija Pristavec, Terezija Miler, Marija Pirjavec, Jerica Gerbec in Jožefa Božič. Vse bivajo v rojanski župniji. Monsign. Kosec je daroval družbi 2 K. Bog plati.

Ta podružnica je poslala glavnemu vodstvu v Ljubljano nedavno znesek 155 Kron.

(Za zavod sv. Nikolaja) v Trstu je poslal našemu uredništvu g. Jan Sedej iz Borjane pri Kobaridu 10 kron. Ta znesek so nabrali svahte na ženitnini Barbe Mrakčeve z Lojzetom Kogojčevim.

(Južna železnica) je imela v preteklem upravnem letu štiri milijone prebitka.

(Tovarno kruha) s kapitalom 300.000 kron namerava ustanoviti v Trstu neki dunajski konsorcij.

(Novi 10kronski bankovci.) Kakor se sliši, prične dne 25. t. m. avstro-ogrska banka izdajati nove 10kronske bankovce.

(Francosščina in angleščina na gimnazijah.) Te dni je na Dunaju pod predsedstvom deželnega šolskega nadzornika St. Kappa zborovalo več uglednih avstrijskih šolnikov, da se posvetujejo, da-li ne bi kazalo uvesti na gimnazijah francosščino ali angleščino kakor obligaten predmet? Po temeljiti razpravi so sklenili soglasno, da naj se deluje na to, da se jeden teh jezikov uvede na gimnazijah kakor relativno obligaten predmet.

(Ženitev se podraži.) V finančnem ministrstvu se pečajo z mislijo naložiti davek na dote. Dota do 3000 kron bila bi davka prosta.

(Sam si je pel nagrobnico). — V Korku na Irskem je umrl neki trgovec, ki si je sam pel nagrobnico. Na krovu njegove krste je bil postavljen fonograf, ki je po končanih molitvah pričel peti in pogrebci so zaslišali krasni bariton dragega pokojnika. Pokonikovi prijatelji so bili silno ginjani ter so sklenili shraniti fonograf v spomin na rajnega prijatelja, da ob obletnici smrti zopet slišijo njegov glas.

Naša slika.

Španski kralj, osemnajstletni Alfonz XIII, nas zanima tem bolj, ker namerava vzeti vojvodinjo Marijo Antonijo Meklenburško, katera prihaja vsako leto se svojo materjo na Kranjsko h knežji rodbini Windischgrätzovi na grad Bogenšperk pri Litiji na nekdanji Valvazorjev dom. V zadnjem času se je govorilo, da je nevesta že došla na Bogenšperk in da se pričakuje tudi, da jo pride obiskat kraljevi ženin.

Za kratek čas.

V brivnici Brivec: Ali se ne bojite, da bi vas urezal? — Gospod: „Kaj bi se bal; saj ne bom jaz kriv!“

Pri sodišču. Sodnik: „Kaj so vaši roditelji?“ Zatoženec: „Oče so Janez, mati pa Urša.“

Dobre sanje. Loterist: „Vseh devetdeset števil se videl nocoj v sanjah; ni zlomek. da ne bi zadel terno!“

V tihi noči. Vinjen dijak je kričal v noči domov grede: „Kje dom je moj?“ Razjarjen policaj ga pograbi tolažeč: „Čakajte to izveste pri nas.“

Otročja logika. Francek je prišel iz šole ter je pripovedoval, da je g. veroučitelj rekel, da moramo biti pridni in stariše lepo vbogati. Kmalu nato vkaže stara mati Franceku naj gre po soli — pa ta se je vstavljala, zato mu reče stara mati: „Ali niso gospod ukazali vbogati, ti moraš slušati“. Da! pa g. katehet niso nič rekli, da moramo nono (staro mater) vbogati.

Poletje. Neki gospod se vrne v hotel, ter vpraša strežnika: „ali ste zakurili peč?“ — „Ne gospod, v sobi pa visi slika ki predstavlja poletje in če jo samo vidite, se bodele spotil.“

Strašna nesreča. Tonček hiti domov ves prestrašen. — Oh kako strašna nesreča! Konj se je splašil in dirjal s kočijo in s kolesami v zrak (kvišku).

— In kočijaž?

— Skočil je hitro doli in se tako rešil.

— In potniki?

— Srečni oni! ni jih bilo notri.

Zaupal mu je. Kmet pride k blagajnici velike banke in želi, da bi mu izmenjali en stotak v srebru. Blagajničar mu da zavitek, v katerem so bili sami goldinarji in na vprašanje kmeta, je li res 100 goldinarjev noter, mu odgovori, da naj sešteje še enkrat sam. In res, kmet odviije zavitek in začne šteti. Ko pa pride do 71, 72, 73, spravi drugo kar v žep, rekoč: „No, ako je bilo do tukaj prav, bo gotovo tudi ostalo prav“.

Uganke.

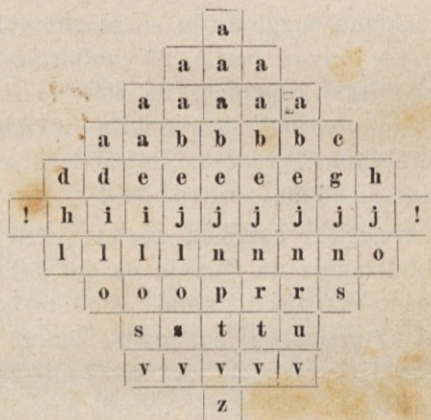
Rešitev ugank priobčenih v zadnji številki, 1) Tat, 2) kolovrat.

Imena pravih rešilcev obeh ugank: Hušo Mihael in Piščanc Gabriel v Gorici; Izane Jožef v Rojanu; Kjuder Albin v Barkovljah; Vouk Anton, dijak v Trstu; Stok Lidija v Dutovljah; Česnik Miroslav, dijak v Tvstu; Vodopivec Vinko v Kamnjah; Anton Alfred Vodopivec v Grgarju; Pustišek Mihael na Zdolah; Štranj Josip pri Sv. Ivanu; Brgant Ljudovit v sv. Lenardu nad Škofjokloko; Lojk R. v Rožni dolini pri Ljubljani; Benedek Janez v Rovtah; Magdič Svoimir pri Mariji Snežni; Debevc Frančišek na Kožljeku; Trtnik Karl v Orleku; Milka in Josipina Požar pri Sv. Ivanu; Luván Anton, učenec v Gabrovici; Krmac Alberta v Vipoljžah; Švigelj Franc na Kožljeku; Ivan Marija Vidav na Opčinah; Erman Štefan v Ljubljani Starec Vladimir v Lokvi in Kervišar And. Rojan.

Darilo prejme takrat Erman Štefan, mizarški pom. v Ljubljani in sicer prelepo knjigo „Za resnico“, ki so jo lani spisali slovenski bogoslovci.

Nova uganke

je tu spodaj postavljeni križ, v kojega predalčkih bereš vsakovrstne črke in druga znamenja. Če sestaviš in razvrstiš pravilno vse te črke (vendar tako, da rabiš vsako črko le enkrat), imaš v križu od zgoraj dol in od leve na desno posredi začetek znane slovanske rodoljubne pesmi. V prvem predalčku od zgoraj pa imaš soglasnik, v drugi vodoravni vrsti bereš domačo žival, v tretji zelo hranilno jed, v četrti nekaj, za kar skrbi policija, v peti slovensko mesto, (šesta vrsta je na sredi, kakor poprej rečeno), v sedmi koristno telesno vajo, v osmi nekaj strahu podobnega, v deveti skupščino godcev, v deveti nekaj konjskega, v zadnjem predalčku spodaj imaš pa klicaj.

Zložil Vladimir Starec.

Zelo mično darilce čaka jednega izmed pravih rešilcev. Le „korajžno“ na delo!

Listnica uredništva.

Lj. B. „Iskrice“ bodo dobre, damo jim morda malo bolj pesniško obliko.

Svoimir M Ne v mo, nam li misliti poslati svoje narodne ali narodne pesmice. V drugem slučaju se priporočamo. Tudi kratki podatki iz domače zgodovine nam bodo všeč.

Kje je zajec?